

Ἀρχιμανδρίτου ΣΑΡΑΝΤΗ ΣΑΡΑΝΤΟΥ

Ἐρωτήματα εἰς τήν ἐπιτροπήν τῆς «Πανορθόδοξου Διασκέψεως»

Πληροφορηθήκαμε ἀνεπίσημα, χωρίς δηλαδή ὑπεύθυνη ἐκκλησιαστική ἐνημέρωση, τά τρία θέματα μέ τά ὁποῖα ἀσχολεῖται ἡ «Πανορθόδοξος διάσκεψις» τῆς Γενεύης.

Ἀνεπίσημα λοιπόν καί ἔξω ἀπό τή σχετική ἐνδοεκκλησιαστική δεοντολογία ἄς μᾶς ἐπιτραπεῖ μιᾶ ταπεινή ἀναφορά στά θέματα αὐτά. Νομίζουμε ὅτι ἡ ἀναφορά αὕτη δέν ἐκφράζει μόνο τίς προσωπικές μας πεποιθήσεις. Εἶναι ἡ κατά τό δυνατό ἐκφραση τοῦ τρόπου ζωῆς τοῦ Ὁρθόδοξου λαοῦ, πού ἔχουμε τήν ἐξαιρετική τιμή ταπεινά νά ποιμαίνουμε. Ὁ Ὁρθόδοξος αὐτός λαός τοῦ Θεοῦ ἀκαταπίεστα προσπαθεῖ νά βιώσει ὅσα ἡ ἱερά Παράδοση προτείνει γιά τή σωτηρία καί τή θέωση τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀρχικά ἄς μᾶς ἐπιτραπεῖ νά ρωτήσουμε: Πῶς εἶναι δυνατό νά ὀνομάζεται «Πανορθόδοξη» ἡ διάσκεψη τῆς Γενεύης, ἀφοῦ δέν ἔχουν προσκληθεῖ ὅλοι οἱ κανονικοί ἐπίσκοποι (Μητροπολίτες), πού ποιμαίνουν τίς κατά τόπους Ἐκκλησίες σ' ὅλη τήν Οἰκουμένη; Σέ ποιά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας μας γιά τόσο σοβαρά θέματα μετεῖχαν ἐλάχιστοι, μά τόσο λίγοι ἐκπρόσωποί τους; Ἐπομένως μέ ποιό σκεπτικό καί ποιᾶ λογική εἶναι δυνατό νά γίνουν δεκτές ἀπό τό Ὁρθόδοξο πλήρωμα οἱ πιθανές ἀποφάσεις μιᾶς τέτοιας συνάξεως, πού δέν ἐξασφάλισε τό πιό βασικό: Τήν ἔστω τυπική καθολικότητά της;

Μᾶλλον ἡ λέξη διάσκεψη ἐκφράζει τοῦ «λόγου τό ἀληθές». Μέ τή λέξη διάσκεψη καταλαβαίνουμε ὅτι αὐτό πού γίνεται στή Γενεύη εἶναι ἕνα ἀπλό συμβούλιο, μιᾶ ἐλεύθερη συζήτηση μέσα σέ διαστάσεις γνωσιολογικές, ὀρθολογικές καί ὄχι «ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι», ἀφοῦ δέν συμμετέχουν ὅλοι οἱ κανονικοί Ἐπίσκοποι, ἔστω καί δι' ἀντιπροσώπων τους, ὅπως οἱ ἱεροί κανόνες ἀπαιτοῦν (Ἀποστολικός ΛΖ', Νικαίας Δ' καί Ε' Ἑκτης Οἰκουμενικῆς Η' καί Καρθαγένης 21, 55, 77, 80).

Μέσα σ' αὕτη τήν εὐχέρεια καί τήν ἄνεση λοιπόν πού δίνεται μέ τόν ὄρο «διάσκεψη», τολμοῦμε καί μεῖς μέ κάθε σεβασμό νά συζητήσουμε γιά τά τρία θέματα: 1. Γιά τό κοινό Πασχάλιο, 2. γιά τήν νηστεία καί 3. γιά τα. κωλύματα γάμου.

1. Γιά τό κοινό Πασχάλιο.

Μελετώντας τούς σχετικούς ἱερούς Κανόνες (Ἀποστολικούς Ζ΄ και ΛΖ΄, Καρθαγένης 55 καί 77 καί Ἀντιοχείας Α΄) διαπιστώνουμε ὅτι εἰδικά γιά τόν καθορισμό τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα καί ὄχι γιά ἄλλες γιορτές, ἡ Ἐκκλησία αἰσθανόταν τήν ἀνάγκη νά συγκαλεῖ κάθε χρόνο Σύνοδο (και ὄχι διάσκεψη). Ἄν καί λίγο ἀργότερα εἶχε καταρτισθεῖ τό «Κανόνιο», πού ὄριζε γιά πολλά χρόνια τήν ἀκριβή ἡμερομηνία τοῦ Πάσχα, ὅμως δέν παρέλειπαν οἱ Ἐπίσκοποι κάθε χρόνο νά ἐπικυρώνουν αὐτή τήν ἡμερομηνία μέ Συνοδική ἀπόφαση. Καί τοῦτο ὀλοφάνερα, διότι τό Πάσχα σύμφωνα μέ τήν πνευματική ἐμπειρία ὄλων τῶν Ἁγίων Πατέρων καί ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων γενικά δέν εἶναι μιά συνηθισμένη γιορτή.

Τό Πάσχα γιά τούς Ὁρθοδόξους εἶναι ἡ «ιερά ὀγδοάς» καί ὁ «τύπος τοῦ μέλλοντος αἰῶνος». Αὐτή τήν ἡμέρα τή ζεῖ ὁ Ὁρθόδοξος λαός, πού ἔχει προγυμνασθεῖ μέ τή μακρά προετοιμασία τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς. Ἡ Ἀναστάσιμη Θεία Λειτουργία «κατά χάριν Θεοῦ» σφύζει ἀπό δυνατά ἐγκάρδια σκιρτήματα καί ἀπέραντα ἀνοίγματα πρὸς τή Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν ὅσο ποτέ ἄλλοτε. Τό Πάσχα γιά τούς Ὁρθοδόξους, μετά ἀπό τή νηστεία, τά δάκρυα, τή μετάνοια, τήν ἐγκράτεια, τίς μακρές ἀκολουθίες, τήν «τῆξιν», τήν ἄσκησι (ὅλα αὐτά στίς δυνατότητές του ὁ καθένας) ἀποτελεῖ μοναδική εὐκαιρία γιά τή θεωρία τοῦ ἀκτίστου Φωτός τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου μας.

Γι' αὐτό καί ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐπαναστατεῖ μέ τήν τακτική τῶν Λατίνων, τῶν Δυτικῶν, πού περιφρόνησαν τήν ἀπόφαση τῆς πρώτης «ἐν Νικαίᾳ» Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Οἱ διορθώσεις μπορεῖ νά εἶναι οἱ πιό σωστές ἡμερολογιακά, ἀλλά «ἡ ἀδέτηση τῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεως δημιούργησε σχίσμα, ἁμάρτημα χαρακτηριστικό τῆς Δυτικῆς ἐπηρμένης νοοτροπίας. Προτιμότερο τό ἡμερολογιακό σφάλμα ἀπό τό ἐκκλησιαστικό σχίσμα, πού προκάλεσαν οἱ Δυτικοί, ὑποστηρίζει ὁ σοφός Ὁρθόδοξος Θεολόγος, ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος (Πηδάλιον σελ. 8 – 9). Αὐθόρμητο λοιπόν πηγάζει τό ἐρώτημα πρὸς τήν Ἐπιτροπή τῆς Γενεύης ἀπό τά στόματα τῶν Ὁρθοδόξων: Εἶναι δυνατόν οἱ ἑτερόδοξοι Παπικοί νά γιορτάζουν μαζί μας πραγματικά τό Πάσχα; Χωρίς τήν προπόνηση τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, πού πρό πολλοῦ αὐθαίρετα ἔχουν καταργήσει, χωρίς τήν ξεχωριστή συναίσθηση τῆς ἀναστάσιμης γιορτῆς (ἀφοῦ τά Χριστούγεννα γι' αὐτούς εἶναι ἡ πιό μεγάλη γιορτή μέ ἀνθρωπολογικό μᾶλλον χαρακτήρα) καί μέ τήν περιφρονητική τακτική συνοδικῶν ἀποφάσεων εἶναι δυνατόν νά γιορτάσουν μαζί μας τό Πάσχα; Κι ἂν ἀκόμα χρονολογικά γιορτάσουν μαζί μας κατά ἀπαράδεκτη παραχώρηση, ὅμως οὐσιαστικά, ψυχικά, πνευματικά, ἐκκλησιαστικά δέν θά γιορτάσουν μαζί μας. Χριστοαίσθησι δέν πρόκειται νά ἔχουν. Ἀναστάσιμη χαρά δέν θά γευθοῦν.

Γιατί λοιπόν ἀπό ἀγάπη Χριστοῦ κινούμενοι δέν τούς «εὐαγγελίζουμε» τόν τρόπο τῆς ἀληθινῆς προετοιμασίας (πού θεληματικά ἔχουν καταργήσει) μήπως καταλάβουν κάποτε και μετανοήσουν, ὥστε νά γιορτάσουμε μέ ἀληθινό Πάσχα , «ἐν Πνεύματι καί ἀληθείᾳ» καί ὄχι τυπικά;

Εἶναι πολύ φυσικό λοιπόν νά μή δέλουν οἱ Ὁρθόδοξοι συνεορτασμό. Ἡ ἀντίδρασή τους δέν ἐκφράζει σκληρό φανατισμό ἀλλά τήν ἀντίδραση τοῦ ὑγιούς ὀργανισμοῦ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀντίδραση στίς τόσες καί τόσες ὑστερόβουλες ἀντορθόδοξες Παπικές ἐνέργειες μέχρι τώρα.

Τὸ Ὁρθόδοξο Πάσχα, μὲ ὀρθόδοξα βιώματα μετὰ ἀπὸ ὀρθόδοξη ἀθλήση εἶναι ἐκλεκτὸ δῶρο τοῦ Θεοῦ στοὺς Ὁρθοδόξους. Κανείς δὲν ἀποκλείεται ἀπὸ «τῆς καλῆς ταύτης καὶ λαμπρᾶς πανηγύρεως», ἔστω κι' ἂν πλησιάζει τὴν «ἐνδεκάτην», ἂν δηλαδὴ ἔκανε τὴν παραμικρὴ μετάνοια στὴ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

2. Νηστεία

Ἡ πρόταση τῆς ἐπιτροπῆς γιὰ τροποποίησιν τοῦ παραδοσιακοῦ τρόπου νηστείας ἰδιαίτερα προκαλεῖ τὶς ἱερατικὰς μας συνειδήσεις καὶ σκανδαλίζει τὸν Ὁρθόδοξο λαὸν μας γιὰ τὸν ἐξῆς ἀπλούστατο λόγον: Γιατί οἱ Ὁρθόδοξοι πνευματικοὶ πατέρες, ἰδιαίτερα οἱ νεώτεροι, εἶναι ἀπέραντα συγκαταβατικοὶ στὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία. Πληροφοροῦμαστε ἀπὸ τὸ λαὸν μας ὅτι οἱ «πνευματικοὶ» δὲν καταπιέζουν τοὺς πιστοὺς στὴν τυπικὴ τήρησιν τῶν μικρῶν ἢ τῶν μεγάλων νηστειῶν. Μᾶλλον τὸ ἀντίθετον συμβαίνει. Ἐπομένως δὲν γίνεται πρόβλημα ἢ μακρὰ νηστεία, ἐφ' ὅσον οἱ πνευματικοὶ διακριτικὰ «οἰκονομοῦν» τὸ λαόν. Παράλληλα ἔχουμε πλεῖστες περιπτώσεις πιστῶν, κατ' ἐξοχὴν νέων, πού θέλγονται ἀπὸ τὴν ἀκρίβεια καὶ μὲ πολλὴ ζέση τηροῦν τὶς νηστείας. Ἔχουμε οἰκογενειάρχους, ἐπιστήμονες, νέους ἢ πῖο μεγάλους, ἀπλοϊκοὺς χριστιανοὺς πού ζοῦν μέσα στίς ἀσφυκτικὰς ἀστικές συνθήκας διαβιώσεως καὶ τηροῦν μὲ ἐξαιρετικὴ προθυμία τὴν ἀλάδωτη νηστεία τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἢ τὶς πῖο ἐλαφρῆς. Ἀπὸ φρόνημα ὑπακοῆς καὶ διάπυρο ζῆλον Θεοῦ τοὺς ἔχουν ἀνακαλυφθεῖ οἱ πνευματικὲς διαστάσεις τῆς νηστείας. Στὸ σῶμα καὶ στὴν ψυχὴ τους νοιώθουν τὰ θεραπευτικὰ εὐεργετήματα τῆς ἁγίας νηστείας. Ἀξίζει νὰ τονίσουμε ὅτι οἱ εὐσεβεῖς αὐτοὶ χριστιανοὶ μὲ ὄργανον τὴν παθοκτόνον νηστεία προχωροῦν χωρὶς θρησκοληψίαις σὲ πῖο πνευματικὲς καταστάσεις. Αὐτοὶ ἀληθινὰ ἀποτελοῦν τὸν τύπον τοῦ χριστοποιημένου ἀνθρώπου μέσα στὴν ὁσημέραι ἀποσυντιθεμένη κοινωνία μας.

Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀμφισβητοῦμε τὸ κατορθωτὸν τῶν καθιερωμένων νηστειῶν τῆς Ἐκκλησίας μας τῆ στιγμῆ πού οἱ πῖο πολλοὶ ἀπὸ τοὺς συγχρόνους Ὑγιεινολόγους, Φυσιολογικοθεραπευτὰς καὶ Ἐνδοκρινολόγους προτείνουν διαίτες αὐστηρότερες καὶ βαρύτερες ἀπὸ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς τῶν Ὁρθοδόξων. Προτείνουν λ.χ. τρίμηνα καὶ πλέον ἀποχὴ ἀπὸ τὸ κρέας, καθόλου ἢ ἐλάχιστον λάδι σὲ κάθε γεῦμα κτλ. Ποιὰ ἀνάγκη ἄλλωστε εἶχε ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς μας ὡς Θεὸς νὰ νηστέψει σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύκτες συνέχεια; Τὸ χαρακτηριστικὸ παράδειγμα Του ἀναμφισβήτητα δίνει σὲ μᾶς τὰ ὄρια τῆς ὑπακοῆς καὶ τῆς ἀσκήσεως.

Δὲν ἐπιτρέπεται σὲ μᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους μὲ ἀτομικὰ ὀρθολογιστικὰ κριτήρια ἐπιηρεασμένα ἀπὸ τὴ Δυτικὴ κοσμικοποιημένη νοοτροπία νὰ προτείνουμε μείωσιν τῆς παραδοσιακῆς νηστείας, ἀφοῦ εἶναι γνωστὸ ὅτι σήμερον πολλοὺς νέους τοὺς συγκινοῦν τὰ κηρύγματα ἄλλων θρησκείων φαινομενικὰ πῖο ἐγκρατιτῶν, πού δροῦν καταλυτικὰ μέσα στὸν Ἑλλαδικὸν ἠώρον. Δὲν θὰ εἶχαν παραπλανηθεῖ ἐνδεχομένως αὐτοὶ οἱ νέοι πού ἐνδουσιάζονται ἀπὸ τὶς ὑψηλὰς θεοασκήσεις ἂν δὲν τοὺς εἶχαμε κρύψει τὸν ἀκριβὴ ἀσκητικὸν Ὁρθόδοξον δρόμον, πού ὁδηγεῖ στὸ Χριστό.

Ταπεινὰ φρονοῦμε ὅτι καὶ ἂν ἀκόμα ἢ προοδευτικὴ Παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν εἶχε θεσπίσει ἀπὸ παλῖα αὐτὸν τὸν ὠφελιμώτατον καὶ ὠραιότατον τρόπον νηστείας, θὰ ἔπρεπε οἱ σύγχρονοι ἅγιοι Πατέρες (οἱ Ἐπίσκοποι) μὲ Συνοδικὴ ἀπόφασιν νὰ τὸν ἐθέσπιζαν μέσα μάλιστα στὴν ἄκρως πλουραλιστικὴν ἐποχὴν μας, πού μπουχτίζουν οἱ πῖο πολλοὶ ἀπὸ τὸν κόρον.

τῶν τροφῶν. Ἡ ἱατρικὴ ἐπιστῆμη ἄλλωστε ἰδιαίτερα συµμερίζεται τὴν ἀνάγκη «λιτῆς διαίτης».

Ἐξ ἄλλου «μία εἶναι ἡ ὁδὸς τῆς εὐσεβείας, ἡ ὁποία σέ πολλές παρόδους διασχίζεται», ὑποστηρίζει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. Τό ἓνα τυπικό καί ὄχι τὰ πολλά συγκρατοῦν τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας μέσα στήν ὁποία ἀρμονικά συνυπάρχει τό «μειζόν» καί τό «ἔλασσον», τό τέλειο καί τό «οἰκονομικό», ἡ ἀκρίβεια καί ἡ ἐπιείκεια, τό γενικό καί τό ἐξατομικευμένο. Ἀνάμεσα σ' αὐτά τὰ ὅρια καί τὰ ἄκρα μπορεῖ νά κινηθεῖ κάθε Ὁρθόδοξος χριστιανός ἀνετα, ἀνάλογα μέ τὴν καλή προαίρεσή του, τίς δυνάμεις του, τὴν ὀργανικὴ ἀντοχή του καί τὴν ὑπακοή του.

Τέλος ἄς μᾶς ἐπιτραπεῖ νά ἐπιμείνουμε ὅτι κανεὶς λόγος δέν μᾶς ἀναγκάζει νά ποδοπατήσουμε τὴν ἀρχαία παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας, νά καταπιέσουμε τίς συνειδήσεις τῶν πιστῶν μας, πού μέχρι τώρα τηροῦν τίς παραδοθεμένες νηστείες καί νά ἀφαιρέσουμε μέ ἀσέβεια τό ταπεινὸ φρόνημα ἀπὸ τοὺς ἄλλους πού δέν τίς τηροῦν ἀφοῦ τόσες «οἰκονομικές» λύσεις τοῦ προσφέρονται.

3. Κωλύματα γάμου

Δέν δά ἀσχοληθοῦμε μέ ὅλες τίς προτάσεις αὐτοῦ τοῦ θέματος, ἀλλά μόνο μέ μία. Προτείνεται δηλαδή νά μὴν εἶναι ἡ Ἱερωσύνη κώλυμα γιὰ τό γάμο. Πιό ἀπλά: Νά μποροῦν οἱ κληρικοί νά παντρεύονται καί μετὰ τῆ χειροτονία τους.

Ἰδιαίτερη ἐκπληξὴ μᾶς προκάλεσε τό θέμα αὐτό. Εἶναι καίριο θέμα γιὰ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Οὐσιαστικά ποτέ μέχρι σήμερα δέν προβληματίστηκε ἔντονα ἡ Ὁρθοδοξία γιὰ τό γάμο τῶν κληρικῶν μετὰ τῆ χειροτονία. Σέ ἀντίθεση μέ τοὺς Παπικούς ἡ Ὁρθοδοξία ἔδινε πάντοτε τὴν ἄδεια νά νυμφεύονται οἱ κληρικοί πρό τῆς χειροτονίας. Ἔτσι, ὠριμοὶ οἰκογενειάρχες, μεστωμένοι, πνευματικοὶ ἄνθρωποι, δοκιμασμένοι μέσα στήν κοινωνία καί μέ κανονικὴ ἡλικία μποροῦσαν ἀνέκαθεν νά χειροτονηθοῦν καί νά γίνουν οἱ καλοὶ ποιμένες τοῦ Ὁρθοδόξου λαοῦ.

Ἀντίλογο φαινομενικά ἀποτελεῖ ἡ περιορισμένη συνήθεια τῶν πρώτων αἰώνων, πού ἐπιτρεπόταν ὁ γάμος μετὰ τῆ χειροτονία ἀρκεῖ νά ὑπῆρχε δήλωση πρό τῆς χειροτονίας ὅτι ἐπιθυμοῦσε ὁ χειροτονούμενος νά νυμφευθεῖ.

Τό ὅτι ὅμως πολὺ γρήγορα καταργήθηκε ἡ συνήθεια αὐτὴ καί ἄλλη πράξη καθιερώθηκε στήν κοινὴ συνείδηση τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ, σημαίνει ὅτι αὐτὴ, ἡ δευτέρη πράξη, εἶναι ἡ πιό σωστή, ἡ πιό ὠριμη, ἡ πιό πνευματικὴ, πού λειτουργεῖ τόσους αἰῶνες τώρα μέ τὴν ἔμπνευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Οἱ ἱεροὶ Κανόνες, ἡ Ἐκκλησία γενικότερα, φαίνεται ἀνυποχώρητη καί στήν περίπτωση ἀκόμα τῶν χήρων κληρικῶν, πού τοὺς ἀπαγορεύει τὸν δεῦτερο γάμο μετὰ τῆ χειροτονία (3^{ος} Πενδέκτης, 24^{ος} Μ. Βασ.). Ἄς θυμηθοῦμε ὅτι οὔτε δίγαμο δέν χειροτονεῖ (Ἀποστολικὸς ΙΖ').

Τὸν ἱερέα πού εἶναι τύπος τῶν πιστῶν, τὸν θέλει πάνω στήν ἀυθεντικότητα καί στήν ἡγεμονικότητα πού κρατᾶει μέσα του καί ἔξω του, τὴ μοναδικότητα τοῦ ἐνός προσώπου, «τῆς μιᾶς γυναικός», ὅπως λέγει ὁ θεῖος Παῦλος (Τιτ. Α', 6). Διατηρεῖ τὴν ἐνότητα μέ τό πρόσωπο πού ζεῖ (ἢ πού μετέστη στήν ἄλλη ζωὴ). Μετὰ τό θάνατο τῆς συζύγου ἀνοίγεται μία νέα

προοπτική. Ἡ σύναψη ἑνὸς νέου γάμου μέσα του, τοῦ πνευματικοῦ γάμου μέ τό Νυμφίον Χριστό. Καρπὸς αὐτοῦ τοῦ νέου γάμου μπορεῖ νά εἶναι ἡ ἐνδοεκκλησιαστικὴ ποιμαντικὴ διακονία μέ τίς ποικίλες μορφές τῆς. Ὅσο γιὰ τὰ παιδιὰ τοῦ γήρου ἱερέα ὑπάρχουν ἄπειρες λύσεις, ἀρκεῖ καί πάλι νά προσφερθοῦν δυναμικὰ καί ὑπάκουα στήν «πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν» πρόνοια τοῦ μεγάλου Θεοῦ.

Γιὰ τὴν περίπτωση τῶν ἀγάμων κληρικῶν, ἅς μὴ μᾶς διαφεύγει (καί περισσότερο στοὺς ἴδιους) ὅτι ἔχουν ὑποσχεθεῖ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ εἴτε ἐπίσημα με τὴ μοναχικὴ κουρά εἴτε ἀνεπίσημα καί χωρὶς τὴ μοναχικὴ κουρά καί μάλιστα «ἐκουσίως» νά ζοῦν τὸν πνευματικὸ γάμο καί τὴν παρθενικὴ «ἐν Χριστῷ» ζωὴ. Μέλημά τους πρῶτο εἶναι ἡ συνειδητοποίηση αὐτοῦ τοῦ γάμου καί ἡ ἀκατάπαυστη μεθόδευση γιὰ αὐξήσῃ τῆς ἀγάπης τους πρὸς τό Δεσποτικὸ πρόσωπο. Ποιὸ νόημα μπορεῖ νά ἔχει λοιπὸν ὁ γάμος μετὰ τὴ χειροτονία, ἀφοῦ γιὰ τοὺς λόγους πού προαναφέραμε ρητῶς οἱ ἱεροὶ Κανόνες τὸν ἀπαγορεύουν, (ἐν Τρούλλῳ γ', στ', κσ' καί Μ. Βασιλ. Ιβ', κζ').

Ἡ μοναδικὴ περίπτωση, πού δικαιολογεῖ μερικοὺς ἀγάμους, εἶναι ἐκείνων πού ἴσως παρασύρθηκαν καί θιάσπησαν νά χειροτονηθοῦν ἄγαμοι. Ἀλλά καί πάλι ἓνα τέτοιο πρόσωπο, πού ἐπιπόλαια ἀναμετρήθηκε σ' ἓνα τόσο ὑπαρξιακὸ θέμα, ὅπως τοῦ γάμου, μπορεῖ, ἀφοῦ τοῦ ἐπιτραπεῖ νά νυμφευθεῖ καί μετὰ τὴ χαρακτηριστικὴ του αὐτὴ ἐπιπολαιότητα νά συνεχίσει νά ἱεουργεῖ; Πῶς θὰ ποιμαίνει τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ;

Ἀλλά πιὸ πρακτικὰ, ἂν δοῦμε τό θέμα αὐτό, πάλι σέ ἀδιέξοδο θὰ ὀδηγηθοῦμε. Εἶναι πολὺ εὐκόλο σέ κάθε ὑπεύθυνο ταγὸ τῆς Ἐκκλησίας μας νά ἀναλογισθεῖ, ἂν σκεφθεῖ λίγο σοβαρά τίς ἀντιδράσεις καί γελοιοποιήσεις τοῦ λαοῦ, ἂν δεῖ ἱερεῖς ἢ (φεῦ!) Ἐπισκόπους νά παντρεύονται.

Τὰ συναισθηματικὰ φλέρτ, τὰ οικονομικὰ παζαρέματα (προίκα), ὁ ὑπολογισμὸς τῆς γυναικειᾶς ὁμορφιάς, τὰ λοιπὰ προσόντα τῆς ὑποψηφίας νύφης, οἱ συζητήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων οἰκογενειῶν, τὰ ἐξωοικογενειακὰ κουτσομπολιά γιὰ τὸν ὑποψήφιο γαμπρό ἱερέα, οἱ ἐνδεχόμενες ἐπάλληλες μνηστείες μέ τὰ σχετικὰ τους, τὰ γαμήλια ταξίδια κ.τ.λ. εἶναι τελείως ἀντίθετα πρὸς τὴ σοβαρότητα καί ἱεροπρέπεια τοῦ ἱερατικοῦ προσώπου. Ὅσο φυσικὰ εἶναι ὅλα αὐτὰ ἢ μερικὰ ἀπ' αὐτὰ πρὸ τῆς χειροτονίας στό λαϊκόν, τόσο ἀδιανόητα φαίνονται στό λαὸ μας γιὰ τό χειροτονημένον κληρικόν, πάνω στό ἱερατικὸ ἀξίωμα, ἔστω κι ἂν μέ λόγια μερικοὶ ὑποστηρίζουν τὸ ἀντίθετο.

Ἡ πρόταση αὐτὴ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Γενεῦς οὐσιαστικὰ παγιώνει τὴν κοσμικότητα στό ἱερατικὸ πρόσωπο. Ὁ Ὀρθόδοξος λαὸς πρακτικὰ θὰ διδάσκεται ὅτι τὰ κηρύγματα «περὶ παρθενίας καί ἀγνότητος» (ὅπου γίνονται) εἶναι παραμύθια καί ὅλη ἡ χριστιανικὴ ζωὴ εἶναι καί θὰ πρέπει νά εἶναι ἀπόλυτα συμβιβασμένη μέ τό συμβατικὸ ἁμαρτωλὸ ἐνδοκοσμικὸ κατεστημένο.

Λυπούμαστε γιὰ τὴν Ἐπιτροπὴ τῆς Γενεῦς βλέπει τόσο ὑποτιμητικὰ τοὺς Ὀρθοδόξους ἱερεῖς. Λυπούμαστε, γιὰ τὴν ἀφήνει τὰ κριτήριά της νά ἐπηρεάζονται ἀπὸ τίς περιπτώσεις τῶν καιροσκόπων καί παρεισάκτων ἱερέων. Χωρὶς σφαιρικὴ ἀντιμετώπιση, ἀποσπασματικὰ παραβλέπει τίς ὄχι μετρημένες μορφές σεβασμίων ἀπλῶν ἱερέων, πού ἐργάζονται ἀδόρυβα, ἀσκητικὰ καί κοινωνικὰ μέσα σ' ὅλη τὴν Οἰκουμένη καί σ' ὅλα τὰ Ἐθνη.

Ταπεινά φρονοῦμε ὅτι κι ἂν ἀκόμα ἢ μέχρι τώρα ἀλάνθαστη πράξις καί Παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας μας δέν εἶχε ἀπαγορεύσει τό γάμο τῶν κληρικῶν μετὰ τὴ χειροτονία, θὰ ἔπρεπε ὅλες οἱ πνευματικὲς ἐνδοεκκλησιαστικὲς δυνάμεις τῶν Ἐπισκόπων, τῶν ἱερέων καί τοῦ λαοῦ νά

ἔμπαιναν σέ κινητοποίηση, γιὰ νά δεσμοθετήσουν μιὰ τέτοια ἀπαγόρευση, πού θά γλίτωνε τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν πιό μεγάλη δοκιμασία, ἀπὸ τὸ ρεζίλημα τοῦ τιμίου πρεσβυτερίου της, τῶν εὐλαβῶν διακόνων της καὶ τῶν Ἐπισκόπων της.

Συνοψίζοντας, ἄς μᾶς ἐπιτραπεῖ καὶ πάλι νά ἐκφράσουμε στὴν Ἐπιτροπὴ τῆς Γενεύης ἓνα τελευταῖο ἐρώτημα: Ἐχει ὑπολογίσει καλὰ τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς ἐνδεχόμενης ἀλλαγῆς μέ τίς προτάσεις της; Μέ ποιό κύρος θά τολμήσει ἀδίστακτα νά προετοιμάσει θεσμικές ἀλλαγές, πού ἀσφαλῶς θά δημιουργήσουν σχίσμα στό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας; Μήπως θά ἔπρεπε νά ἀλλάξῃ τὰ θέματά της καὶ νά σκύψει μέ περισσότερη περίσκεψη σέ ἓνα ἔργο Ὁρθόδοξου ἐπανευαγγελισμοῦ τῶν σημερινῶν θεολόγων καὶ ποιμένων;

Μέ τὴν Πατερικὴ διακριτικὴ κάλυψη τῆς «οἰκονομίας» ἡ Ἐκκλησία ζεῖ τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Μέ τὴν εὐχέρεια τῆς «οἰκονομίας» καὶ οἱ πιό ἀδύνατοι στὴν πίστη καὶ στὴν ἄσκηση βοηθοῦνται σέ ἀνώτερες ἐπιδόσεις. Ὅπωςδήποτε πάντως εἶναι ἐνσωματωμένοι στὴν Κιβωτὸ τῆς σωτηρίας καὶ συναγωνίζονται στό ἀσκητικὸ στάδιο τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ὅσοι Ἐπίσκοποι, ὅσοι πνευματικοὶ Πατέρες, ὅσοι πιστοὶ ζοῦν «κατ' ἀκρίβειαν», ἔχουν ἀνακαλύψει «ἐν ταπεινώσει ψυχῆς» τίς ἄρρητες δωρεές τοῦ Θεοῦ. Μέ προϋπόθεση τὴν παραδοσιακὴ νηστεία, τὴν ἀκατάπαυστη παρθενικὴ ἄδληση καὶ τὴ βίωση τῆς μοναδικότητος τοῦ γάμου μέ τὴν παραπάνω θεώρηση, ζοῦν τὸ θεοπανηγύρι τοῦ Πάσχα μέ μυστικούς πνευματικούς κραδασμούς. Εἶναι δυνατόν λοιπὸν νά δεχθοῦν ἐκπτώσεις στὰ βασικά αὐτὰ σημεῖα τῆς Ὁρθόδοξου πίστεως; Εἶναι δυνατόν νά θελήσουν κοσμικοποίηση τοῦ Πασχαλίου ἑορτολογίου; Θά ἀνεχθοῦν νομιμοποίηση τῆς δουλείας τῆς σαρκὸς καὶ τὸ πιό κατάφωρο ρεζίλημα τῆς ἱερωσύνης;

Δέν πιστεύουμε ὅτι εἶναι δυνατόν ἢ φερομένη ὡς «Πανορθόδοξη διάσκεψη» νά ἀποφασίσῃ τελικὰ ἀλλαγές. Ἄν παρ' ἐλπίδα γίνουν ἀλλαγές, αὐτές θά σημάνουν ὀπισθοδρόμηση, ἀναχρονισμό καὶ ἐπιστροφή στὴν περίοδο τῆς εἰδωλολατρίας, στὴν περίοδο πρό τῆς Χάριτος ἢ τὸ λιγώτερο στὴν ἐποχὴ τῆς δουλείας τοῦ νόμου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Θά εἶναι ἀναδρομὴ καὶ παραδοχὴ τῆς ἀναγκαστικῆς δουλείας στό «σαρκικὸ φρόνημα».

Φυσικά δέν πρόκειται νά υἱοθετηθοῦν ἀπὸ τὸ Ὁρθόδοξο πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τέτοιου εἶδους ἀλλαγές, ὅσοι πειθαναγκασμός, ὅση ὀρθολογιστικὴ ἐπιχειρηματολογία καὶ οἰαδήποτε ἄλλη βία καὶ ἂν ἀσκηθεῖ.

Γι' αὐτὸ ταπεινά τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν: «Τοιαῦτα μὴ γένοιτο».